

Tüütud tüüpmajad

Linnad on paksult täis üsna ühetüübilisi ja sarnaseid maju, mille erilised aspektid on tihti nähtavad vaid arhitektuurihuvilisele silmale.

Miks mõjub aga eramurajoone vaibana kattev tüüpmajakond häirivalt, linnaolukord aga näiteks mitte?

Asi on selles, et linnas on väga palju eri funktsioonidele vastavaid maju koos ning nende paiknemist linnaruumis reguleerib planeering. Eramurajoonidesse tekitatud keskkond on aga plass seetõttu, et tegemist on massilise ühefunktsiooniliste majakeste väljakuga, kus eramute vahele on tõmmatud lihtsalt elementaarsed pääsuteed.

Siiski on eramutellijad kippunud enim eelistama tüüpset eramurajooni kesk-

konda ning sinna ka veel tüüpmaja – kataloogitoodangut, mida tiražeeritakse majatehastes. Selge see, et asi on olnud rahas ja majanduslikus mõistlikkuses. Ent nüüd, kus buum läbi, on ikka päris nukker tüütuid tüüpmaju täis otsekui eramu-majandites jalutada.

Kirju seltskond

Tüüpmajad iseenesest polegi mingid maailma kõige jõledamad asjad, mida intelligentne inimene peaks juba põhimõtteliselt vihkama.

Tavalised tüüpmajad on enamasti kas armsad viilka-

tusega puiteramud või siis pakutakse midagi lamekatuse ja kandilise väljanägemisega kodu otsijale.

Viimastega minnakse enim alt, sest mida lihtsam on maja vorm, seda keerulisem on seda vormimängu kõlama panna ning välja kukub sageli midagi väga kohmakat. Sellised põhjamaised unistuste kodud nagu viilkatusega puitmajad võivad olla ükskõik kui diletantlikult tehtud – nende baasarhitektuur on nii lollikindel, et lõpptoode näeb väljast ikka söödav välja. Vaid plaanid võivad üllatada.

Tüüperamurajoonid teeb tüütuks asjaolu, et nendes pesitsevad tüüpmajad pole üksiteisega piisavalt sarnased ega ka üksteisest piisavalt erinevad. Need on variatsioonid nii kitsastel teemadel,

millel pole lihtsalt lõputute versioonide välja kandmiseks sisu.

Ka majad häbenevad

Näha on, et majadel on sage li justkui häbi, et nad sellises seltskonnas olema peavad. Mõni nutikam arhitekt on katsunud luua hoonet just sellisesse iseloomutusse tüüpmaailma, ent seda on ikka väga keeruline teha. Raske on leida midagi, mida lahjast keskkonnast esile tõsta, millele kinnituda.

Eramurajoonides on palju häid Eesti arhitektide projekteeritud maju, ent metsikult on seda majamassi, mis meie linnaümbruseid kujundab. Ning need majad on välja mõelnud küll pigem juba arvuti kui arhitekt. Ning mitte kompuuter, vaid kalkulaator.

Urmas Oja

Columbia-Kivi

www.columbia-kivi.ee